

Ewa Dybowska
Akademia Ignatianum

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Jan Władysław Dawid – recepcja i reinterpretacja poglądów w teorii i praktyce pedagogicznej XXI wieku”

W dniach 20–21 października 2014 roku we Wrocławiu odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pod tytułem *Jan Władysław Dawid – recepcja i reinterpretacja poglądów w teorii i praktyce pedagogicznej XXI wieku*. Okazją do zorganizowania konferencji była setna rocznica śmierci J.W. Dawida (26.06.1859–09.07.1914). Organizatorem konferencji był Zakład Historii Edukacji w Instytucie Pedagogiki na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego. Konferencja odbyła się pod patronatem naukowym Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk oraz Towarzystwa Historii Edukacji. Patronat honorowy nad konferencją objęli Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr hab. Marek Bojarski i Marszałek Województwa Dolnośląskiego Cezary Przybylski. Gospodarzem konferencji była prof. zw. dr hab. Stefania Walasek i zespół współpracowników. Obrady konferencji miały miejsce w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego. Konferencji towarzyszyła wystawa prac plastycznych pt. *Pokaż mi idealnego nauczyciela*, stanowiąca pokłosie projektu badawczego realizowanego w tymże

Instytucie. Uroczystością towarzyszącą konferencji było nadanie Bibliotece Instytutu Pedagogiki imienia prof. dr Mirosławy Chamcówny. W uroczystości oprócz uczestników Konferencji wzięli udział koledzy prof. Chamcówny, a także jej byli studenci.

Za motto konferencji organizatorzy przyjęli słowa J.W. Dawida „Uczeń, nauczyciel, szkoła przedstawiają się nam jako mechanizm – część wielkiego mechanizmu przyrody: jak w jednym tak i w drugim działają określone siły, rządzą prawa, od których znajomości i zastosowania zależy, o ile mechanizm okaże się sprawny, jakie wyda rezultaty”.

Celem organizatorów było podjęcie dyskusji na temat roli i miejsca dorobku naukowego J.W. Dawida we współczesnej teorii i praktyce pedagogicznej. Koncentrowano się na przedstawieniu zakresu recepcji i reinterpretacji jego koncepcji pedeutologicznej. Skonfrontowano powyższe założenia z aktualną debatą na temat roli nauczyciela we współczesnym świecie.

Konferencja obejmowała sesję plenarną oraz dwie sesje tematyczne. W sesji plenarnej prof. Władysława Szulakiewicz ukazała, jak osoba J.W. Dawida jest obecna w polskich podręcznikach historii wychowania XX i XXI wieku. Prof. Grzegorz Michalski przedstawił Dawida jako rektora i publicystę, głównie „Przeglądu Powszechnego”. Prof. Wiesława Leżańska skoncentrowała się na osobie Dawida jako psychologa i pedagoga nurtu Nowego Wychowania. Zauważyła, że Dawida można nazwać pionierem psychologii stosowanej, gdyż właśnie na psychologii opierał on wskazania dla praktyki pedagogicznej. Na znaczenie rozwijania sfery wolicjonalnej młodego pokolenia za pośrednictwem umiejętnego procesu wychowania zwróciła uwagę dr hab. Alicja Żywczok, analizując bliżej dzieło Dawida *O lenistwie i jego leczeniu*. Zaznaczyła, że taka analiza może inspirować współczesnych pedagogów do twórczej aktywności własnej. Prof. Iwona Michalska przedstawiła życie i dzieło J.W. Dawida w przekazie potomnych.

Bardziej szczegółowe analizy dorobku i spuścizny J.W. Dawida zostały podjęte w sesjach tematycznych. Pierwsza była poświęcona *Recepcji poglądów J.W. Dawida w teorii i praktyce pedagogicznej XXI wieku*. Druga sesja tematyczna koncentrowała się wokół *J.W. Dawida – popularyzatora wiedzy, nauczyciela, przedstawiciela Nowego Wychowania*. Dyskusje i analizy zdominowała myśl pedeutologiczna J.W. Dawida. Został on przedstawiony jako ojciec polskiej pedeutologii i inspirator działań nauczycielskich. Poglądy Dawida stały się także podstawą do postawienia przez prelegentów pytań o idealnego nauczyciela i o duszę nauczycielstwa w odniesieniu do współczesnej szkoły i działalności edukacyjnej. Na tym tle wielu prelegentów podjęło się analizy zagadnień dotyczących nauczy-

cielskiego powołania i służby. Powołanie i profesjonalizm nauczyciela były ukazywane z perspektywy ucznia, a także nauczycielskich kompetencji. Dyskusjom w czasie obrad sesji tematycznych towarzyszyło nieustannie odniesienie do współczesności i kondycji dzisiejszej szkoły oraz postrzegania dzisiejszego nauczyciela. Pojawił się też wątek zestawiający poglądy Dawida z neurodydaktyką. Prelegenci dostrzegli także Dawida jako jednego z budowniczych etosu polskiej inteligencji początku XX wieku. J.W. Dawid i jego poglądy stały się również inspiracją do podjęcia refleksji nad współczesnym nauczycielem wychowania przedszkolnego. Poglądy Dawida zestawiono także z poglądami innego przedstawiciela nurtu Nowego Wychowania, jakim była Maria Montessori. W czasie analiz, dyskusji i referatów nie zapomniano, że J.W. Dawid był psychologiem, pedagogiem, filozofem, etykiem, publicystą, redaktorem, działaczem oświatowym, dydaktykiem, wykładowcą, nauczycielem, a przede wszystkim człowiekiem wrażliwym na ludzką duszę – tę nauczycielską, i tę uczniowską.

Dyskusja podjęta w czasie Konferencji wykazała, że poglądy J.W. Dawida nie straciły na aktualności. Wylania się z nich bowiem głębia człowieka, zarówno tego, który jest nauczycielem i wychowawcą, ale też i tego, który jest nauczany i wychowywany. Niewątpliwie należy docenić wartości badań podjętych po Dawidzie, ale to, co pozostaje niezmiennie to dusza człowieka objawiająca się nie tylko w nauczycielstwie.

Uczestnikami Konferencji byli przedstawiciele środowisk naukowych i uniwersyteckich z różnych miejsc w Polsce. Towarzyszyło jej wiele rozmów kulturalowych, wymieniano doświadczenia naukowe i organizacyjne. Pozostało w uczestnikach przekonanie, że doświadczenia przeszłości mogą stanowić i stanowią inspirację dla współczesności i zapewne dla przyszłości.